

מכון להוראה מתקדמת

ניתוח הצורך והתנאים להקמתו של מכון להוראה מתקדמת.

משכנות שאננים, אולם ג'ינוגלי, 3 בנובמבר 2016, 11:45-13:00

כבר במסמך היסוד משנת 2011 הקרן שרטטה במתווה האסטרטגי שלה רעיון להקמת מכון להוראה מתקדמת. המחשבה הייתה ליצור גוף מקצועי בתחומי המתמטיקה והמדעים שיהיה בעת ועונה אחת: זרוע של הממשלה לביצוע מדיניותה; מרכז מומחיות עצמאי; ובית מקצועי למורים רבי-האמן המובילים את הפיתוח המקצועי בשדה.

מבחינת האסטרטגיה של הקרן, הצורך במכון שכזה נובע משני מניעים –

א. יצירת אינטגרציה בין מרכיבים של הוראה קלינית, אשר פותחו בנפרד, לכדי עשייה מרוכזת ומתואמת. כלומר, להניע הקמת קהילות מקצועיות של מורים, המובלות בידי מורים רבי-אמן הנוטלות אחריות משותפת ללמידת תלמידי המורים המשתתפים ומתמקדות בשיפור המענה הניתן ללמידתו של כל תלמיד. לשם כך בקהילות יסתייעו בממצאי אבחון דיאגנוסטי ובתיעוד וידאו של ההוראה בכיתה, כדי לנתח את הזיקות בין ההוראה ללמידה.

ב. יצירת תשתית מקצועית ארוכת טווח הנשענת על מומחיות של מורים ומסייעת לפיתוח הפרופסיה תוך התבססות על ידע מעשי ועל-ידי אנשי המקצוע עצמם. בדרך זו, הקרן הביעה משאלה, תוכל הקרן לסיים את תפקידה ולהבטיח את האיכות של מהלכים שיתקיימו גם לאחר שהקרן תפסיק להעניק מענקי פיתוח לשותפיה השונים.

לשם כך, הקרן פנתה בשנת 2013 אל שר החינוך. בעצה אחת, ובסיועו של פרופ' לי שולמן, פנינו גם אל יד הנדיב (קרן רוטשילד) שתצטרף. יחדיו פנינו אל היזמה למחקר יישומי של האקדמיה הלאומית למדעים כדי שתגבש המלצות לפעולה. בעקבות ההמלצות החליטו יד הנדיב ומנכ"לית משרד החינוך לשתף פעולה ללא קרן טראמפ ולהקים מיזם משותף להקמת קהילות מקצועיות בית ספריות גנריות.

מאז, הקרן נמצאת בדיאלוג עם שר החינוך וצוותו, עם המנכ"לית, ועם האחראים על הפיתוח המקצועי של מורים ועל תחומי המתמטיקה והמדעים. הדיונים עוסקים בשאלות: מה יבטיח המשכיות של התכנית הלאומית לאחר חילופי ממשלה וסיום תפקידה של הקרן וכיצד ניתן להסדיר את פעילותן במערכת של קהילות מקצועיות אזוריות דיסציפלינריות.

עד כה טרם נרשמה הסכמה בשאלה האם יש צורך ועניין בהקמת מכון להוראה מתקדמת, ואם כן, האם מכון שכזה צריך לעסוק בכלל המורים ושלבי הלימוד, או להיות מוקדש למתמטיקה ומדעים. אנשי המשרד מודאגים מכך שהקמת מכון מרכזי תחליש את פעולתו ותייתר את פעולתם של מרכזי המורים באוניברסיטאות. בנוסף, הם מצביעים על צרכים של מחקר ופיתוח מעבר לאלו של המורים.

שאלות לדיון

1. האם הצורך בהקמת מכון להוראה מתקדמת מבוסס דיו ומשכנע? מה צריכים להיות מאפייניו ותפקידו העיקריים של מכון שכזה?
2. האם על הקרן לחתור לשיתוף פעולה עם משרד החינוך בהקמת מכון, או לפעול להקמת גוף עצמאי ובלתי תלוי שישען על מומחיות של מורים ועל השתתפות וולונטרית?
3. אם מכון אינו תסריט נחוץ או אפשרי, מהן אלטרנטיבות שיבטיחו את המשכה של התכנית הלאומית וביסוסה על מומחיות של מורים?

לקראת הדיון מומלץ לקרוא את חומרי הרקע הבאים:

- [דוגמאות לקידום הוראה איכותית במדינות שונות בעולם](#)
- [מדיניות ללמידת מורים והקמת מכון להוראה מתקדמת בישראל – נייר עבודה ראשוני](#)

משתתפים

1. בת שבע אלון, לשעבר ראש המחלקה להוראת המדעים, מכון ויצמן למדע
2. מירי גוטליב, מנהלת אגף פיתוח מקצועי עו"ה, משרד החינוך
3. משה וינשטוק, יושב-ראש המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
4. ענת ירדן, ראש המחלקה להוראת המדעים, מכון ויצמן למדע
5. דורון לדרר, ראש ערוץ לימודים, מכון מופ"ת
6. חנה פרל, לשעבר ראש אשכול מדעים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
7. גילמור קשת, ראש אשכול מדעים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך